

Komenda Główna Policji
Biuro Spraw Wewnętrznych

Informacja
o funkcjonowaniu Biura Spraw
Wewnętrznych Komendy Głównej Policji
oraz o zagrożeniu przestępczością
w środowisku policyjnym w 2014 r.

Warszawa, 2015 r.

Wstęp

Minął szesnasty rok funkcjonowania Biura Spraw Wewnętrznych KGP. Taki okres daje szeroką perspektywę spojrzenia na zagadnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Policji, jako instytucji, jak też realizacji zadań przez jej funkcjonariuszy i pracowników. Tym bardziej, że podsumowywany w niniejszej analizie 2014 rok stworzył tak wiele okazji do przypomnienia istoty i roli biura: że **jesteśmy w Policji i pracujemy dla Policji**. Akcentowaliśmy to wielokrotnie, na łamach miesięcznika Policja 997 – w dyskusji nad znaczeniem rozwiązań wprowadzonych staraniem biura zarządzeniem o organizacji hierarchicznej Policji oraz nad wydanym poradnikiem dla policjantów pełniących służbę na drogach. W jubileuszowej edycji Kwartalnika Policyjnego na 95-lecie polskiej Policji, zaprezentowaliśmy pracę biura jako element zarządzania Policją przez jej Komendanta Głównego. Roli biura „wczoraj i dziś” poświęciliśmy też osobny rozdział w monografii o zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości w XXI wieku, przygotowanej przy udziale Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Wspólnym naszym celem pozostaje **POLICJA BEZ KORUPCJI**. To więcej niż eliminacja „czarnych owiec” z jej szeregów. Mamy też świadomość, że siła i sprawność funkcjonowania Policji, które razem budujemy, nie są wartością samą w sobie, ale dzięki nim Policja ma jak najlepiej służyć społeczeństwu.

Wysoki poziom zaufania, jakim społeczeństwo darzy dziś Policję jest optymistycznym faktem. Wyniki badania CBOS przeprowadzonego we wrześniu 2014 r., sytuują działalność naszej formacji na **trzeciej** pozycji spośród 20 ocenianych instytucji publicznych. Wskaźnik ten wynosi **66%**. Wg badania opinii Polaków nt. bezpieczeństwa wewnętrznego, przeprowadzonego w grudniu 2014 r. na zlecenie MSW przez Ipsos Loyalty, zdecydowanie lub raczej ufa Policji **72%** respondentów. Na tę wysoką lokatę zapracowali wszyscy, a zwłaszcza ci, co wykonują czynności w bezpośredniej relacji z obywatelem.

Do takiego poziomu wiarygodności przyczynia się bez wątpienia zdolność reagowania przez Policję na przypadki zła we własnych szeregach, co zapewnia wypracowany przez szereg lat w naszej bardzo licznej, bo ponad 120-tysięcznej służby, mechanizm samooczyszczania. Jego sprawne działanie wewnątrz Policji jest nie do przecenienia, ponieważ społeczeństwo nie toleruje u stróżów prawa żadnych przejawów nieprzestrzegania przepisów tegoż prawa przez nich samych. Jest to szczególnie ważne przy zauważanej w wielu przypadkach nieuzasadnionej wręcz nadwrażliwości obywateli pod tym względem, a także dociekliwości mediów, wykorzystujących pomyłki czy choćby sytuacje nasuwające wątpliwości.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że społeczeństwo chce Policji skutecznej, a jednocześnie praworządnej.

Świadczą o tym oczekiwania społeczeństwa względem **uczciwości i nieprzekupności policjantów** Według Polskiego Badania Przestępczości ze stycznia 2015 r. walory te wskazało jako najważniejsze **21,4%** badanych. Sprostanie tym oczekiwaniom, wymaga zaangażowania się całego środowiska policyjnego, m. in. w realizację inicjatyw podejmowanych w tym celu przez BSW.

Biuro jak w soczewce skupia obraz sytuacji w Policji, a działania opiera na bogatym doświadczeniu. Utworzone z dniem 1 maja 1998 r. BSW rozwijało się i ewoluowało, dostosowując do zmieniających się równocześnie potrzeb, wynikających z analizy zagrożeń i doskonałej koncepcji realizacji zadań. Początkowo prowadziło jedynie działania wykrywcze i wyjaśniało pomówienia dotyczące policjantów. Od 2006 r. usystematyzowana została współpraca z przełożonymi i profilaktyka, przez co przedstawiciele BSW stali się obecni w jednostkach i szkołach Policji. Od początku istnienia biuro uważa bowiem, że wnioski wynikające z realizacji działań reaktywnych mają służyć zarówno eliminowaniu

czynników kryminogennych, jak też przestrodze i nauce. Kształtowaniu praworządnej postawy policjantów i pracowników, poprzez wskazywanie zagrożeń i ich skutków oraz wzorców prawidłowych zachowań.

Zdaniem BSW działania te na przestrzeni lat przyniosły efekty. Pewnie także dzięki temu nie mamy dzisiaj takich przypadków, jak te sprzed blisko 10 lat, kiedy mniej liczne biuro musiało tworzyć grupy zadaniowe wsparte policjantami z innych komórek, aby przerwać i zneutralizować skutki przestępczych procederów, jakie na policyjnym gruncie nie powinny nigdy zaistnieć. Np. w sytuacjach, gdy wokół niektórych jednostek wyrosły korupcyjne spółdzielnie dokonujące wszelkiego rodzaju przestępstw związanych z ruchem drogowym. Żmudne śledztwa prowadziły w takich sprawach przed oblicze Temidy nawet kilkudziesięciu oskarżonych funkcjonariuszy. Albo, gdy okazywało się, że z magazynu policyjnego zginęła znaczna ilość broni i amunicji, zaś z innego – dziesiątki kilogramów zabezpieczonych narkotyków.

Od momentu, gdy staraniem BSW w 2006 r. wprowadzone zostało nowe rozporządzenie MSWiA regulujące w przejrzysty sposób zasady doboru do Policji, wyeliminowano korupcjogenne uwarunkowania, które jeszcze 10 lat temu generowały jedno z najpoważniejszych zagrożeń. W obszarze czynności, w których prawo dopuszcza stosowanie przymusu, coraz powszechniejszy monitoring w miejscach publicznych wpływa z jednej strony na praworządność postępowania policjantów, a z drugiej ułatwia obronę ich przed pomówieniami o przemoc. Życie niestety nie znosi próżni. W miejsce zażęgnanych zagrożeń w jednych obszarach, w innych zarysowały się nowe postacie np. działania na szkodę Policji, zwłaszcza jej majątku, ze strony osób spoza Policji – dostawców towarów i usług. W 2013 r. zakres działania BSW został więc rozszerzony o zapobieganie i zwalczanie takich przestępstw.

Na przestrzeni kilkunastu minionych lat zmieniła się znacznie sama Policja. To już całkiem inna niż w 1998 r. organizacja, charakteryzująca się nowymi wartościami, procedurami, jakością. Szereg standardów w różnych obszarach jej funkcjonowania uległo poprawie w wyniku inicjatyw i pracy BSW.

W kolejnej rocznej Analizie skali i przyczyn zagrożenia przestępczością w Policji, do jego scharakteryzowania ze wskazaniem podstawowych obszarów, wykorzystano dane dot. spraw zrealizowanych w 2014 r. przez wydziały BSW. Statystyczny obraz tej przestępczości opracowany został na podstawie danych BSW, odnoszących się do postępowań karnych wszczętych na podstawie materiałów przekazanych prokuratorowi przez biuro, lub w których nasi funkcjonariusze wykonywali powierzone czynności śledztwa prokuratorowskiego. Nie uwzględnia pewnej liczby spraw, w których Prokuratura wszczęła i prowadziła postępowanie bez udziału BSW. Z uwagi na to, w osobnym rozdziale przedstawiono - jako uzupełnienie - obraz przestępczości w Policji w oparciu o wybrane dane, przekazane przez Prokuraturę Generalną.

Niezależnie od tego, jakie wnioski o aktualnym poziomie zagrożenia pozwala nam wyciągnąć przedstawiony obraz statystyczny za miniony rok, najważniejsza zdaniem BSW, pozostaje istota rzeczy, tj. obecność zagrożenia w Policji. **Przestępczość w Policji** – to sprzeczność, o każdy przypadek za dużo. Skoro zagrożenie jest jednak realne, to należy **nie dopuścić**, żeby się urzeczywistniło i wyrządziło szkody.

Dla całej Policji wyznacza to aktualny kierunek: **przede wszystkim zapobieganie**. Biuro podkreśla tu więc znaczeniu nadzoru służbowego ze strony przełożonych wszystkich szczebli. Jednocześnie sygnalizujemy kolejne inicjatywy o proaktywnym charakterze, o które poszerzona zostanie dotychczasowa profilaktyka. Liczymy na to, że sojuszników do realizacji zadań BSW znajdziemy nie tylko w policyjnej kadrze, ale także w środowisku zewnętrznym – pośród wszystkich tych, którym zależy na sprawnym i skutecznym funkcjonowaniu Policji.

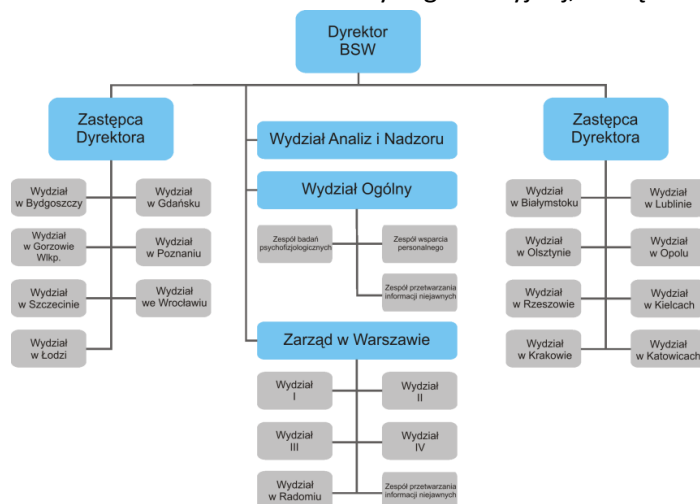
I. Zadania i struktura Biura Spraw Wewnętrznych KGP.

Biuro Spraw Wewnętrznych KGP, zgodnie z Zarządzeniem nr 8 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP z dnia 2 kwietnia 2013 r., poz. 25), które weszło w życie z dniem 17 kwietnia 2013 r., realizowało w 2014 r. zadania związane z zapobieganiem przestępstwom popełnianym przez policjantów i pracowników Policji, niektórym przestępstwom popełnionym na szkodę Policji, ich wykrywaniem oraz ściganiem ich sprawców. Do zadań biura należy w szczególności:

- podejmowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych,
- koordynowanie działań operacyjnych prowadzonych w sprawach policjantów i pracowników Policji,
- gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji o przestępczości wśród policjantów oraz o przestępstwach popełnianych na szkodę Policji,
- podejmowanie przedsięwzięć zapobiegających przestępczości w Policji, a także przestępczości na jej szkodę,
- organizowanie i przeprowadzanie badań psychofizjologicznych.

Nowy rodzaj zadań, o które w 2013 r. poszerzono wcześniej zakres działania biura, dotyczy zagrożenia przestępczością na szkodę Policji ze strony osób i podmiotów zewnętrznych – przede wszystkim szerokiego grona potencjalnych dostawców towarów i usług.

BSW realizowało w 2014 r. zadania w ramach struktury organizacyjnej, którą ilustruje schemat:

Wskazane powyżej terenowe wydziały BSW realizują zadania odpowiednio na terenie województw: podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, lubuskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, lubelskiego, łódzkiego, warmińsko-mazurskiego, opolskiego, wielkopolskiego, podkarpackiego, zachodniopomorskiego i dolnośląskiego. Ponadto wydziały w Gdańsku, Katowicach, Olsztynie i Poznaniu realizują zadania odpowiednio również w Szkole Policji w Słupsku, Szkole Policji w Katowicach, WSPol w Szczytnie i Szkole Policji w Pile. Wydziały I-III Zarządu w Warszawie realizują zadania w KGP, CLKP, warszawskich komórkach CBŚP, CSP w Legionowie, KSP oraz w pozostałych jednostkach organizacyjnych Policji funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego, natomiast Wydział IV wspiera pozostałe komórki terenowe w prowadzeniu działań operacyjno-wykrywczych.

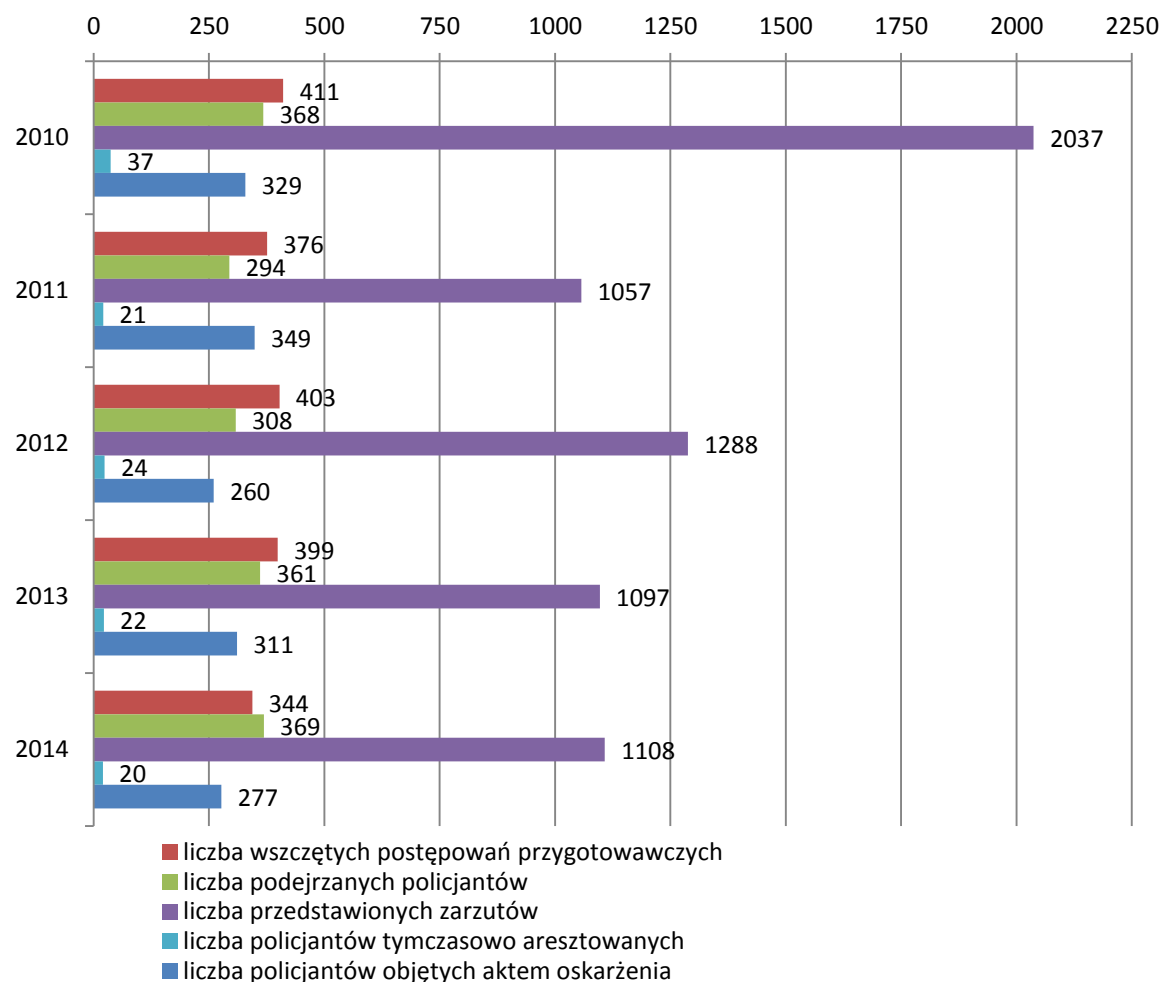
I. Rok 2014 w perspektywie lat poprzednich - obraz przestępczości w Policji w oparciu o dane Biura Spraw Wewnętrznych KGP.

Tak przedstawia się obraz statystyczny przestępczości w Policji i na szkodę Policji, uwzględniający miniony rok, opracowany na podstawie danych gromadzonych przez BSW, odnoszących się do efektów postępowań karnych, które wszczęto na podstawie materiałów przekazanych prokuratorowi przez BSW oraz rezultatów śledztw prokuratorskich, w których biuro wykonywało powierzone czynności. Postępowania te dotyczyły zarówno przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji, jak też osób spoza Policji - dokonujących przestępstw wspólnie z policjantami, jak też na szkodę naszej instytucji oraz jej kadry. Taki zakres wynika z regulaminowych zadań oraz misji biura, która uwzględnia obronę policjantów przed bezpodstawnymi pomówieniami jak też ochronę zasobów (informacji, majątku) i wizerunku Policji.

I.1. Funkcjonariusze Policji.

Wykres nr 1.

Dane dot. przestępczości funkcjonariuszy Policji w służbie i poza służbą w latach 2010–2014

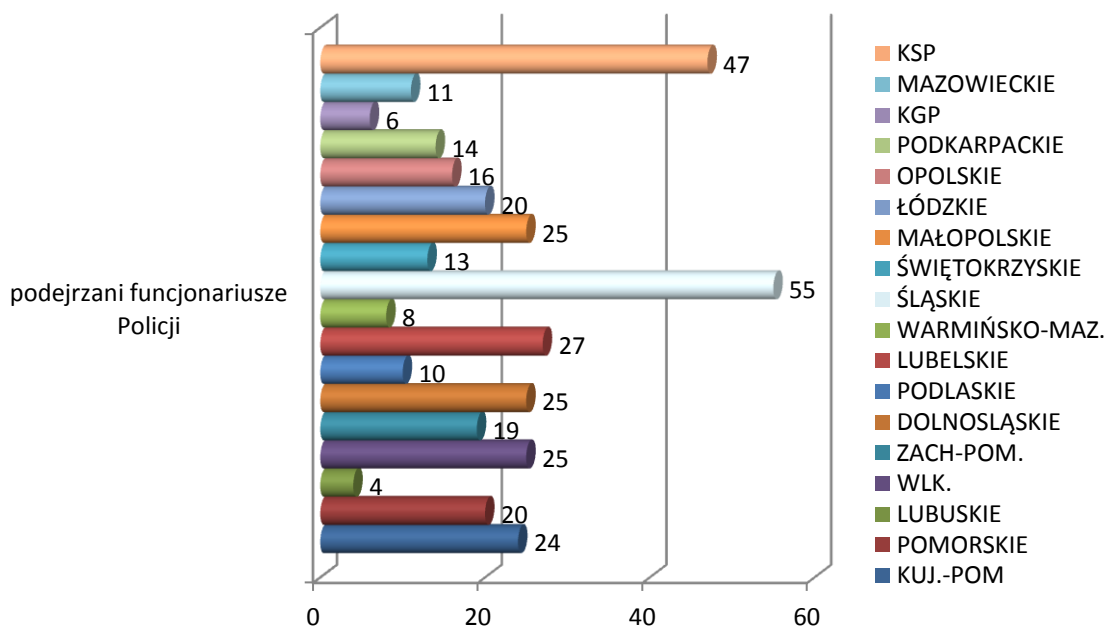

Źródło: Dane własne BSW

Wykres wskazuje, że największą ilość postępowań przygotowawczych wszczęto w 2010 r. **(411)**, najmniejszą natomiast w roku ubiegłym - 2014 **(344)**. Także w 2010 r. przedstawiono policjantom największą liczbę zarzutów **(2037)**, zaś największą liczbę podejrzanych funkcjonariuszy wygenerował ubiegły, 2014 rok **(369)**. Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania najczęściej był stosowany w 2010 r. **(37)**. Najwięcej **(349)** policjantów objęto aktem oskarżenia w 2011 r., a najmniej **(260)** w 2012 r.

Wykres nr 2.

Podjeżrani funkcjonariusze Policji w 2014 r. w podziale na województwa oraz wg właściwości jednostek.

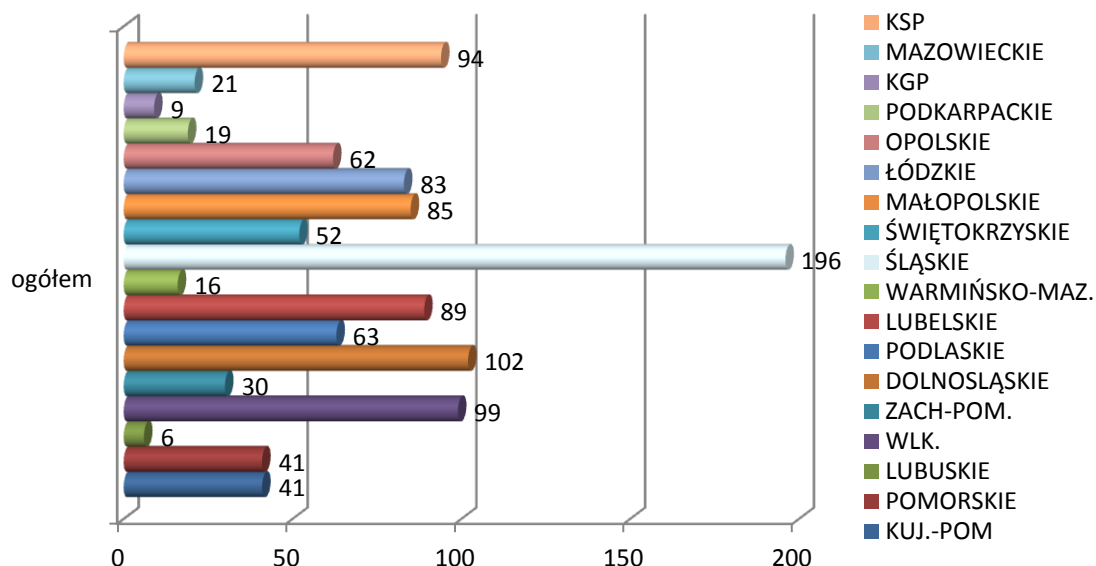

Źródło: Dane własne BSW

Wykres pokazuje, że województwem, w którym odnotowano największą liczbę podejrzanych funkcjonariuszy Policji, był garnizon śląski **(55)**, wysoki poziom odnotowano także w KSP **(47)**, z kolei garnizon lubuski i KGP odnotowały najmniej podejrzanych policjantów – odpowiednio **4** i **6**.

Wykres nr 3.

Liczba zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2014 r. w podziale na województwa oraz wg właściwości jednostek.

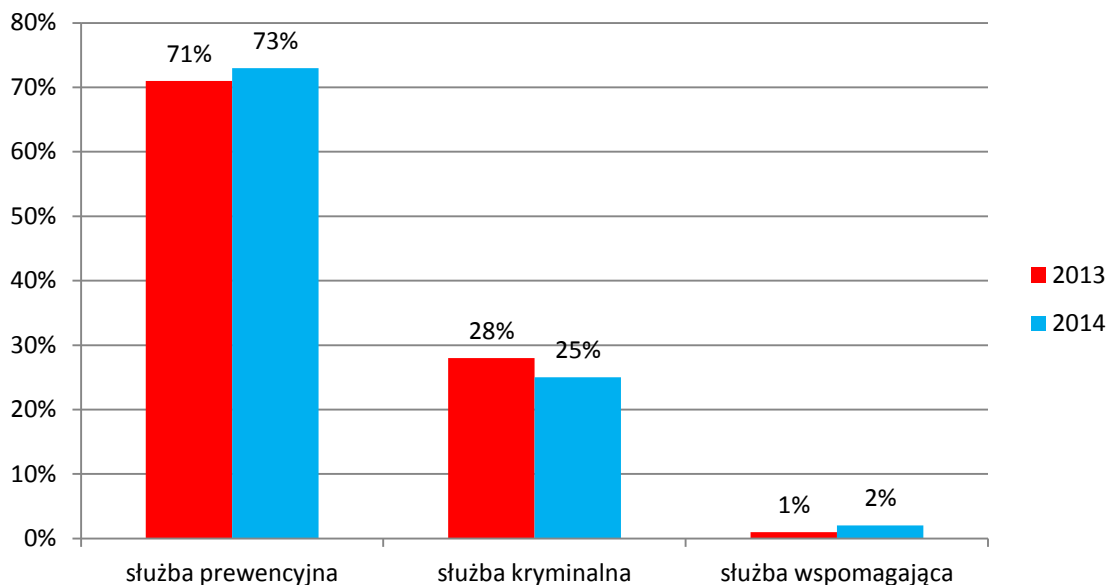

Źródło: Dane własne BSW

Dane zilustrowane wykresem wskazują, że największą liczbę zarzutów przedstawiono policjantom w garnizonie śląskim (**196**), zaś najmniejszą w garnizonie lubuskim (**6**).

Wykres nr 4.

Podejrzani funkcjonariusze w latach 2013 i 2014 r. - w podziale na rodzaj pełnionej służby.

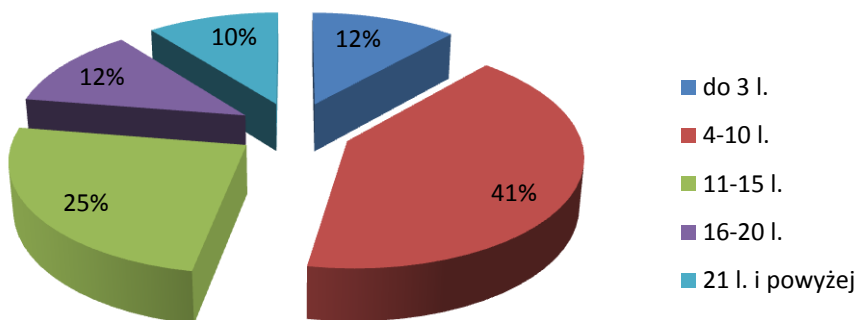
Źródło: Dane własne BSW

Dane ujęte w wykresie pokazują, że nadal ponad **70%** ogółu policjantów podejrzanych o popełnienie przestępstw stanowili funkcjonariusze służby prewencyjnej. Policjanci służby kryminalnej stanowili wartość **25%** ogółu, zaś najmniej policjantów, którym przedstawiono zarzuty, było w służbie wspomagającej.

W 2014 r., proporcje udziału policjantów poszczególnych służb w popełnianiu przestępstw nie uległy większym zmianom w stosunku do 2013 r.

Wykres nr 5.

Staż służby funkcjonariuszy Policji w chwili popełnienia zarzucanego im w 2014 r. przestępstwa w ujęciu procentowym (opracowano na podstawie daty popełnienia pierwszego przestępstwa wynikającego z treści postanowienia o przedstawieniu zarzutów).

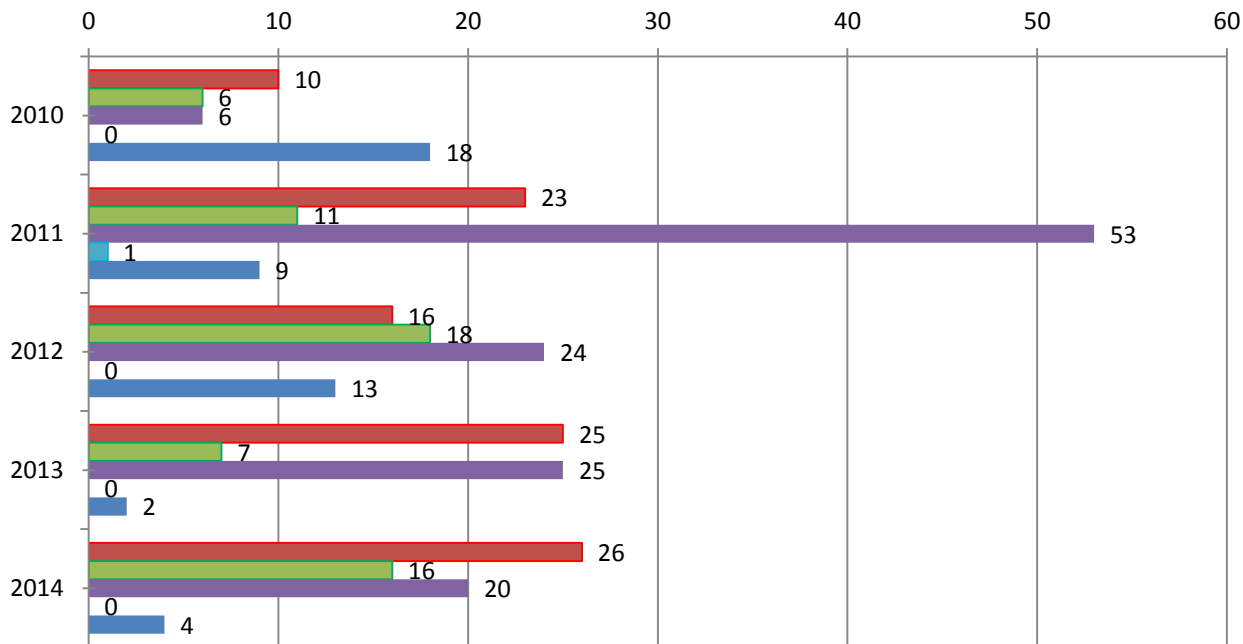
Źródło: Dane własne BSW

W 2014 r. niepokojący, zdaniem BSW, pozostaje wynik analizy zagrożenia oparciu o dane dotyczące stażu służby policjantów w chwili popełnienia przestępstwa, bo sumując kategorie do lat 3 i od 4 do 10 lat okazuje się, że w 2014 r. największą grupę – **53 %**, stanowią wśród nich młodzi, legitymujący się stażem do 10 lat (podobnie jak w 2013 r. gdy wskaźnik ten wyniósł 49%, jak i w 2012 r. – 51%).

I.2. Pracownicy Policji.

Wykres nr 6.

Dane dot. przestępczości pracowników w związku z pracą Policji w latach 2010-2014

- liczba pracowników Policji, których sprawy przekazano do prokuratury i innych właściwych organów
- liczba podejrzanych pracowników Policji
- liczba przedstawionych zarzutów
- liczba pracowników Policji tymczasowo aresztowanych
- liczba pracowników Policji objętych aktem oskarżenia

Źródło: Dane własne BSW

Pracownikom Policji największą liczbę zarzutów przedstawiono w 2011 r. (**53**), natomiast największą liczbę pracowników Policji, wobec których sprawy przekazano do Prokuratury, odnotowano w ubiegłym, 2014 roku (**26**). Największa liczba podejrzanych (**18**) wystąpiła w roku 2012. Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania stosowany był wobec jednej osoby w 2011 roku. Najwięcej (**18**) pracowników objęto AO w 2010 r., a najmniej (**2**) w 2013 r.

Porównanie powyższych danych, odnoszących się do obu grup zawodowych: policjantów i pracowników Policji wskazuje na znacznie niższy poziom zagrożenia przestępczością wśród pracowników. Należy jednak pamiętać, że posiadają i stosują oni uprawnienia władcze wobec obywateli w o wiele mniejszym stopniu, niż funkcjonariusze.

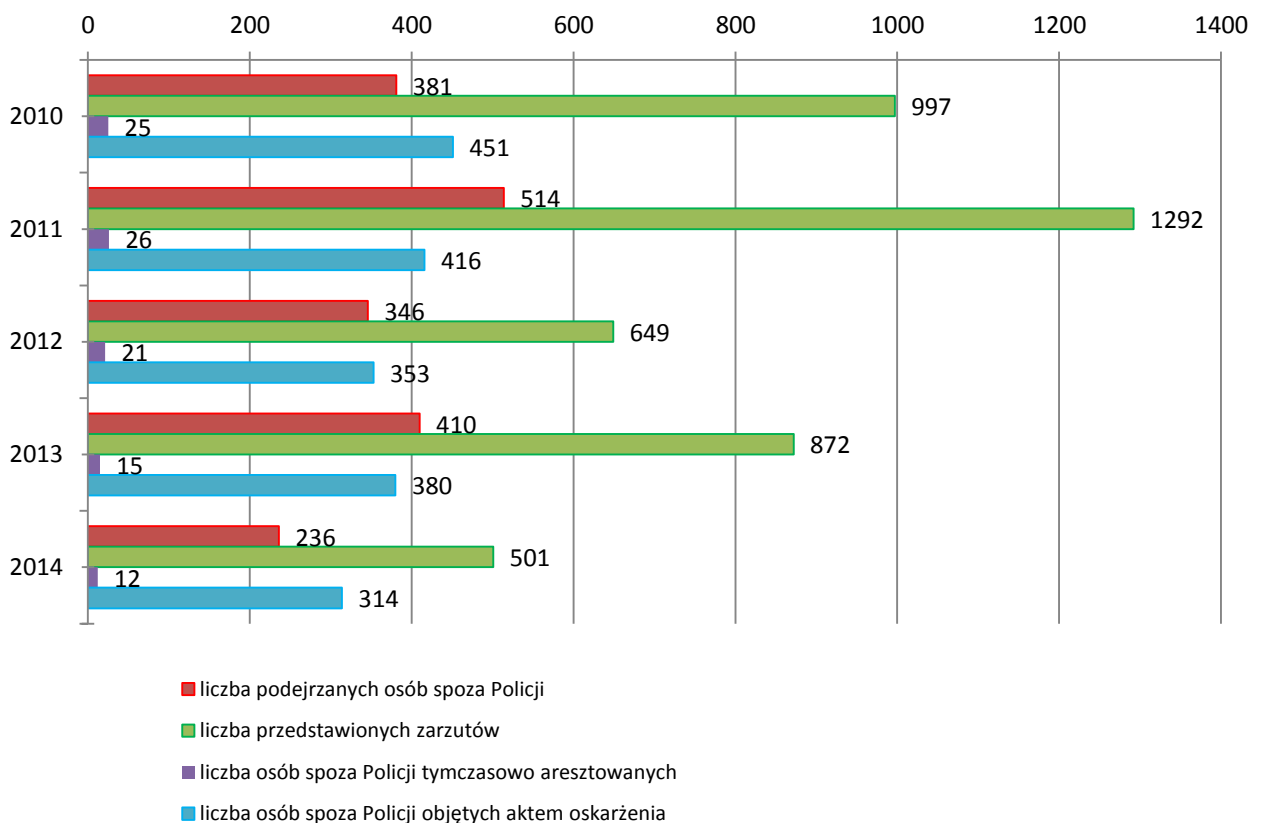
I.3. Osoby spoza Policji.

Biuro realizuje regulaminowe zadania w stosunku do osób cywilnych spoza Policji, które:

- uczestniczą wspólnie z funkcjonariuszami i pracownikami Policji w popełnianiu tych samych przestępstw o charakterze gospodarczym i kryminalnym (np. oszustw, kradzieży, rozbojów),
- występują wraz z policjantem (pracownikiem) jako drugi podmiot tej samej relacji przestępczej, np. w przypadku korupcji: przyjmujący – wręczający korzyść, przy obrocie narkotykami: nabywca - dealer,
- popełniają przestępstwa na szkodę Policji i jej funkcjonariuszy (np. „zmowy cenowe”, pomawianie policjantów o niepopełnione przestępstwa, podszywanie się pod policjanta).

Wykres nr 7.

Dane dot. przestępczości osób spoza Policji, pozostających w obszarze zainteresowania BSW, w latach 2010-2014.

Źródło: Dane własne BSW

Powyższy wykres świadczy o tym, że w 2011 r. odnotowano największą liczbę osób spoza Policji, którym przedstawiono zarzuty (**514**), a najmniejszą liczbę takich osób w 2014 r. (**236**). Najwięcej osób cywilnych (451) oskarżono w 2010 r., a najmniej (**314**) w minionym, 2014 roku.

Podsumowując podstawowe dane ze statystyki procesowej dot. wszystkich opisanych powyżej kategorii osób z Policji i spoza niej, należy stwierdzić, że w wyniku postępowań przygotowawczych prowadzonych 2014 r. z udziałem BSW, łącznie **621 podejrzanym** przedstawiono ogółem **1629 zarzutów** popełnienia przestępstw, zaś **aktem oskarżenia** zostało objętych **595 osób**.

I.4. Szczegółowy obraz przestępczości z udziałem funkcjonariuszy Policji w 2014 r.

Tabela nr 1.

Liczba zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2013 i 2014 roku w poszczególnych kategoriach przestępstw.

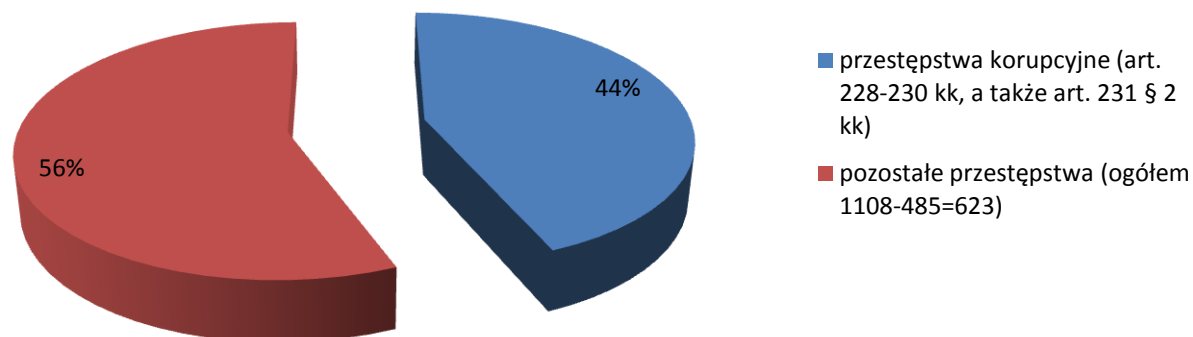
KATEGORIE PRZESTĘPSTW	2013	2014
przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządowych	719	577
przeciwko mieniu	64	93
przeciwko wiarygodności dokumentów	64	133
przeciwko życiu i zdrowiu	41	32
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	39	44
przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	56	41
przeciwko wolności	24	19
przeciwko ochronie informacji	20	52
przeciwko obyczajności i seksualności	10	14
przeciwko rodzinie i opiece	4	12
przeciwko porządkowi publicznemu	10	16
przeciwko obrotowi gospodarczemu	4	2
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	0	0
przeciwko czci i nietykalności cielesnej	8	9
z innych ustaw	34	64
Ogółem	1097	1108

Źródło: Dane własne BSW

W 2014 roku, podobnie jak w roku poprzednim, wśród zarzutów przedstawionym policjantom przewagę stanowiły zarzuty o przestępstwa przeciwko działalności instytucji, w większości o charakterze korupcyjnym.

Wykres nr 8.

Stosunek procentowy przestępstw o charakterze korupcyjnym (w tym nadużycie władzy w celu osiągnięcia korzyści) i pozostałych przestępstw zarzuconych funkcjonariuszom Policji w 2014 r.

Źródło: Dane własne BSW

Z danych zilustrowanych powyższym wykresem wynika, że przestępstwa o charakterze korupcyjnym stanowiły w 2014 r. mniej niż połowę (44%) popełnianych przez policjantów przestępstw. Wartość tego wskaźnika wykazuje tendencję spadkową w stosunku do ubiegłych lat: o 13% w odniesieniu do poziomu 57 %, odnotowanego w 2013 r. i o 25% do 2012 r., kiedy wynosił on 69%.

Wśród pozostałych 56% przestępstw, których popełnienie zarzucono w 2014 r. funkcjonariuszom Policji, najliczniej – jak wynika z wcześniejszej Tabeli nr 1, występowały inne kategorie, będące w zainteresowaniu BSW :

pozostające w związku ze służbą

- 1/ przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów,
- 2/ przestępstwa przeciwko mieniu – kradzieże, oszustwa (w tym ubezpieczeniowe),
- 3/ przestępstwa przeciwko ochronie informacji, w tym sprzedaż informacji przez policjantów,
- 4/ przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, które wraz z kategorią przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, związane są z przede wszystkim z zagrożeniem stosowania przez policjantów przemocy przy wykonywaniu czynności administracyjno - porządkowych i dochodzeniowo - śledczych,

nie mające bezpośredniego związku z wykonywaniem czynności służbowych

- 5/ przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, których liczba 58 zarzutów w 2014 r. stanowiła 90% przypadków w kategorii przestępstw ściganych z *innych ustaw*.
- 6/ przestępstwa związane z przemocą w rodzinie, mieszczące się przede wszystkim w kategoriach: przeciwko rodzinie i opiece, obyczajności i seksualności oraz czci i nietykalności cielesnej.

Tabela nr 2.

Przestępstwa korupcyjne oraz nadużycie władzy w celu osiągnięcia korzyści, zarzucone funkcjonariuszom Policji w latach 2010 – 2014

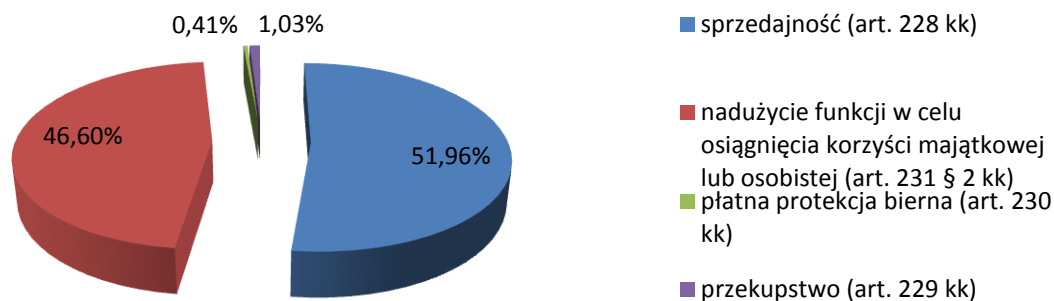
	2010	2011	2012	2013	2014
sprzedajność (art. 228 kk)	769	446	691	372	252
nadużycie funkcji w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231§2 kk)	508	232	195	249	226
płatna protekcja (art. 230-230a kk)	20	28	1	4	2
przekupstwo (art. 229 kk)	20	9	2	5	5
ogółem	1317	715	889	630	485

Źródło: Dane własne BSW

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że największą ilość tego rodzaju przestępstw popełnionych przez policjantów wygenerował rok 2010 (**1317**); najczęstszym przestępstwem była sprzedajność (**769**), a najrzadszym przekupstwo (**20**). Dane z kolejnych lat wskazują na tendencję spadkową tego rodzaju przestępstw.

Wykres nr 9.

Stosunek procentowy poszczególnych przestępstw korupcyjnych oraz nadużycia władzy w celu osiągnięcia korzyści, zarzuconych w 2014 r. funkcjonariuszom Policji

Źródło: Dane własne BSW

Sprzedajność stanowiła w 2014 r. ponad połowę (**51,96%**) tego rodzaju przestępstw.

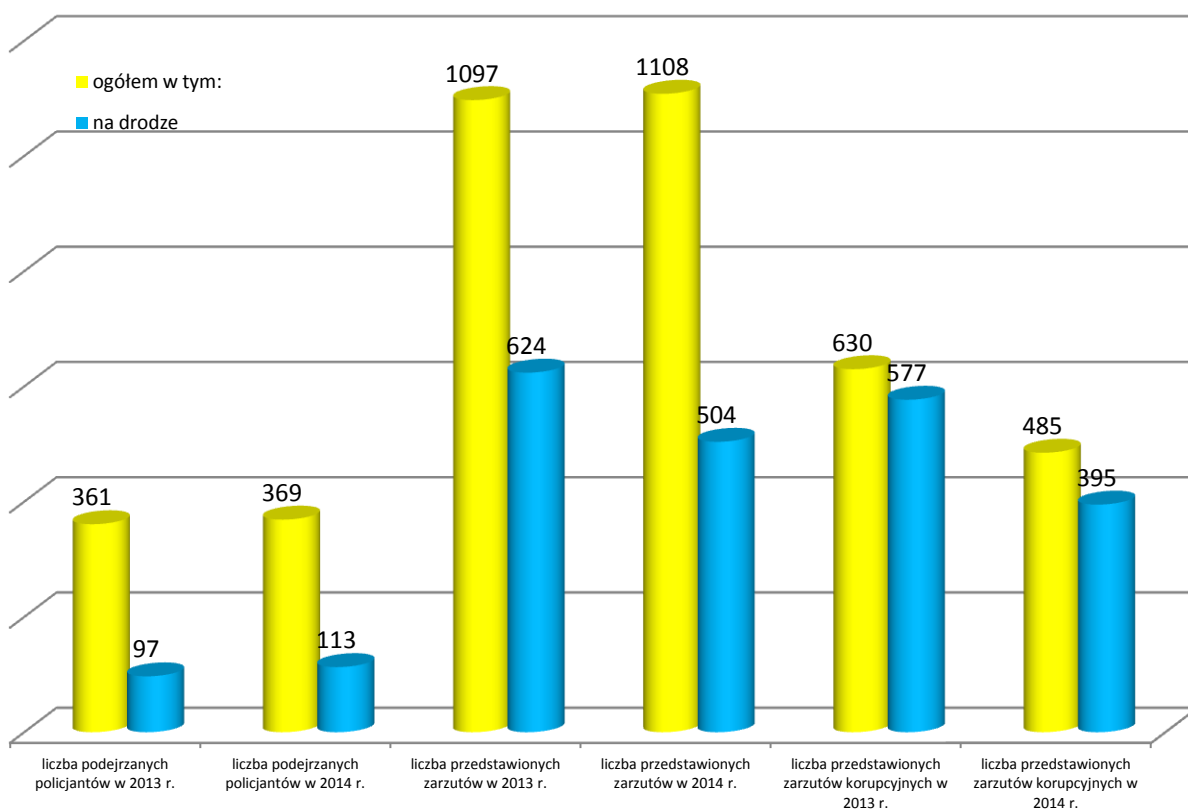
Należy zauważyć, że w 2014 r. stosunek przestępstw o charakterze korupcyjnym (**44%**) do pozostałych przestępstw zarzucanych policjantom jest o 13% niższy w stosunku do roku poprzedniego (i aż o 25% niższy niż w 2012 r.) Wśród przestępstw o charakterze korupcyjnym nadal dominowała sprzedajność – **51,96%**, lecz jej wskaźnik w analizowanym 2014 r. okazał się o 7% niższy niż w 2013 r.

I.5. Korupcja i inne przestępstwa w obszarze zagrożeń, związanym z pełnieniem służby na drogach

Wykonywanie przez funkcjonariuszy Policji czynności związanych z kontrolą ruchu drogowego i obsługą zdarzeń drogowych generuje nadal największe zagrożenie wśród obszarów funkcjonowania Policji, potencjalnie zagrożonych popełnieniem przestępstw. Liczba przestępstw w związku z pełnieniem służby na drogach w 2014. stanowi prawie połowę ogółu przestępstw zarzuconych policjantom. Najczęstsze działania policjantów jako sprawców w tym obszarze, polegają nadal na przyjmowaniu obietnicy wręczenia korzyści majątkowych/osobistych lub przyjmowanie korzyści od kierujących, w zamian za odstąpienie od czynności służbowych lub za obniżenie rangi czynu.

Wykres nr 10.

Zestawienie danych dotyczących ogólnej przestępczości policjantów oraz przestępczości w związku z pełnieniem służby na drodze w latach 2013 i 2014 r.

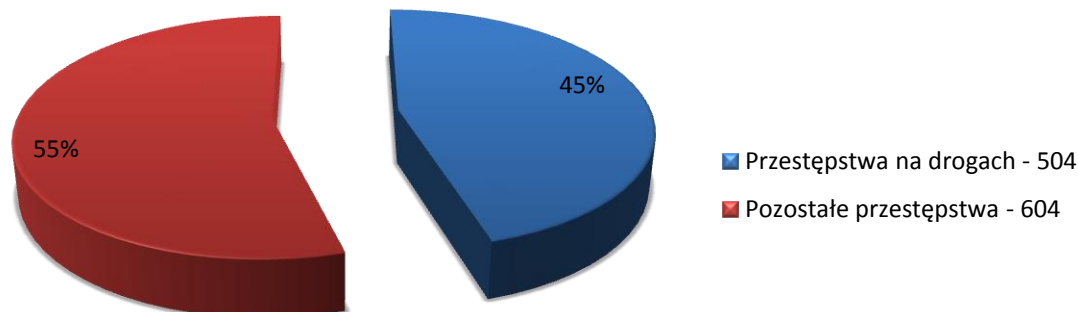

Źródło: Dane własne BSW

W 2014 r., względem roku poprzedzającego, nastąpił spadek zarówno liczby przestępstw korupcyjnych popełnionych w związku z pełnieniem służby na drodze (o **11%**), jak też spadek udziału przestępstw na drogach w ogólnej liczbie zarzuconych przestępstw (o **12%**). Biorąc pod uwagę także dane z 2012 r., zauważalna jest od tego momentu tendencja spadkowa. W 2014 r. nie zmieniła się względem 2013 r., proporcja udziału policjantów podejrzanych o przestępstwa związane z pełnieniem służby na drogach, w ogólnej liczbie policjantów objętych zarzutami.

Wykres nr 11.

Stosunek procentowy przestępstw popełnionych w związku z pełnieniem służby na drogach do wszystkich pozostałych przestępstw, zarzuconych funkcjonariuszom Policji w 2014 r.

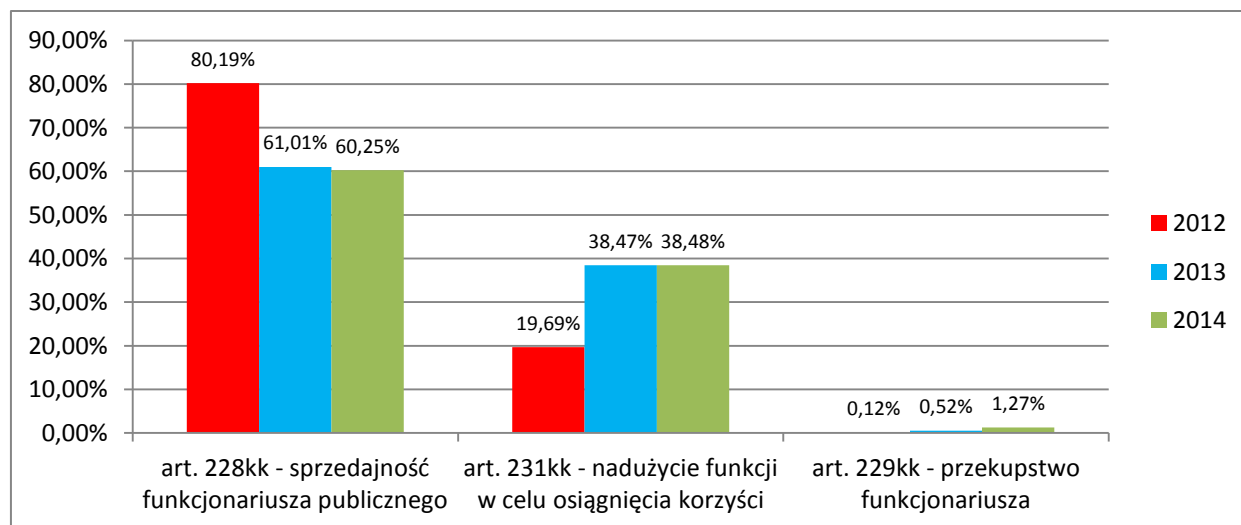

Źródło: Dane własne BSW

Z powyższego wykresu wynika, że w 2014 r. mniej niż połowa wszystkich przestępstw popełnianych przez policjantów, jest bezpośrednio związana z pełnieniem przez nich służby na drogach. Nastąpiło zmniejszenie o **12%** tej proporcji w stosunku do 2013 r., w którym stanowiły one 65% ogółu przestępstw policjantów. Nadal jednak stanowią one największe spośród zagrożeń w Policji.

Wykres nr 12.

Udział procentowy przestępstw o charakterze korupcyjnym popełnionych przez policjantów w związku z pełnieniem służby na drogach w 2014 r.

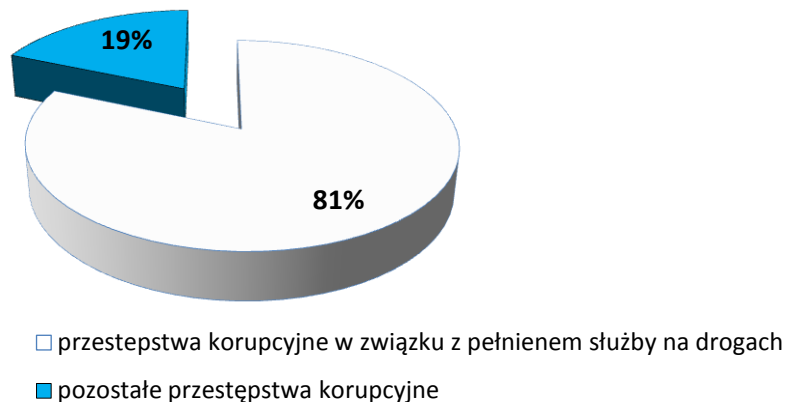

Źródło: Dane własne BSW

Wśród przestępstw o charakterze korupcyjnym „na drogach” w 2014 r. nadal dominowała sprzedajność.

Wykres nr 13.

Stosunek procentowy przestępstw o charakterze korupcyjnym popełnionych w związku z pełnieniem służby na drogach do pozostałych przestępstw o charakterze korupcyjnym zarzuconych ogółem funkcjonariuszom Policji w 2014 r.

Źródło: Dane własne BSW

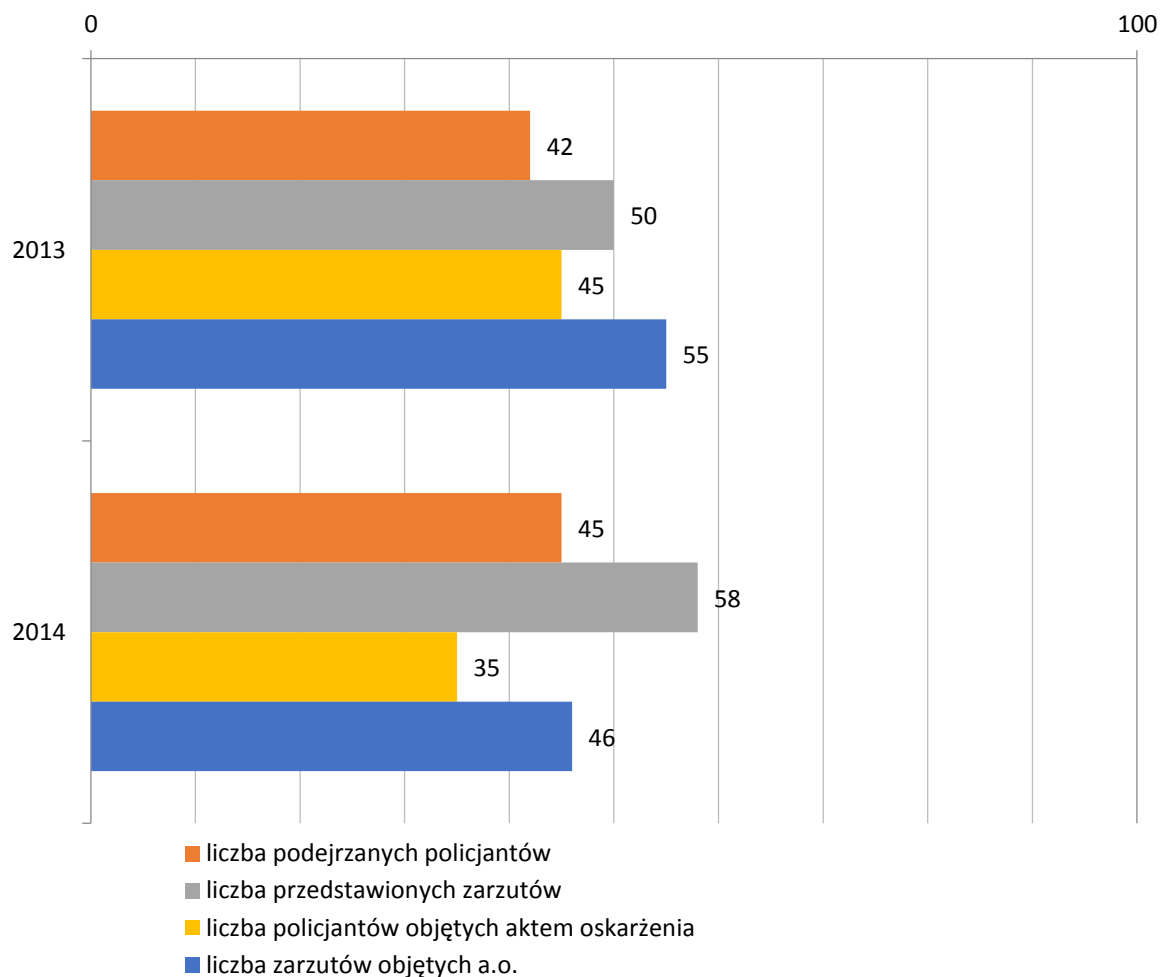
W porównaniu do 2013 r. należy zauważyć w 2014 r. spadek o **11%** udziału tego typu przestępstw w związku ze służbą na drogach. Jest on ponad dwukrotnie większy od 5%-ego spadku odnotowanego w 2013 r., względem roku 2012.

I.6. Przemoc na służbie

Możliwość zastosowania siły fizycznej i środków przymusu bezpośredniego jest uprawnieniem policjantów służby prewencyjnej i kryminalnej, niemniej mając na uwadze liczbę i charakter czynności służbowych, statystycznie należy przyjąć, że nadużycia w zakresie stosowania przemocy fizycznej przez policjantów mogą częściej zdarzać się w trakcie czynności administracyjno-porządkowych, wykonywanych przez funkcjonariuszy służby prewencyjnej. Biorąc pod uwagę sięgającą **kilkunastu milionów** w skali roku liczbę wykonywanych przez Policję rodzajów czynności służbowych, w których prawo dopuszcza stosowanie przymusu (a więc potencjalnie zagrożonych przemocą - nadużyciem siły czy środków przymusu – tj. interwencji, kontroli drogowych, zatrzymań na gorącym uczynku i osadzeń w PDOZ), liczba przypadków przemocy potwierdzonych w toku postępowań przygotowawczych prowadzonych w 2014 r. stanowi margines.

Wykres nr 14.

Zestawienie danych dotyczących stosowania przez policjantów przemocy na służbie w latach 2013 i 2014 r.

Źródło: Dane własne BSW

Przedstawione na powyższym wykresie dane dot. wyników śledztw prowadzonych w 2014 r. (zarówno wszczętych w ubiegłym roku jak i kontynuowanych z lat poprzednich) w sprawach stosowania przemocy na służbie wskazują, że liczba policjantów, którym przedstawiono w tym okresie zarzuty, jest zbliżona do odnotowanej w 2013 r. W 2014 r. uległa natomiast zmniejszeniu o **12%**, w porównaniu do 2013 r., liczba policjantów oskarżonych w tym okresie o przemoc na służbie.

Nieliczne w skali roku potwierdzone w śledztwach prokuratorskich przypadki stosowania przemocy nie stwarzają istotnego zagrożenia dla realizacji przez 100-tysięczną formację jej ustawowych zadań, niemniej każde nieuzasadnione albo dokonane niezgodnie z obowiązującymi przepisami użycie siły czy środków przymusu bezpośredniego policjantów służby prewencyjnej lub kryminalnej bardzo szkodzi właściwym relacjom policjant – obywatel. BSW podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania jakichkolwiek przypadków użycia przemocy przez policjantów.

I.7. Udział policjantów w nielegalnym obrocie środkami odurzającymi.

Każdy przypadek udziału policjanta w przestępczości narkotykowej stanowi potencjalne źródło poważnych zagrożeń dla niego samego, jak i dla służby. Funkcjonariusz, który zażywa środki odurzające lub substancje psychotropowe, podejmując czynności służbowe wobec osób posiadających lub dystrybuujących tego typu substancje, może dopuszczać się czynów zabronionych, w szczególności niedopełnienia obowiązków lub przekroczenia uprawnień (np. zaboru ujawnionych narkotyków). Ponadto podczas wykonywania czynności służbowych - użycia broni, kierowania pojazdem służbowym w obecności osób objętych czynnościami służbowymi - pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych, stanowi on realne zagrożenie zarówno wobec osób, w stosunku do których czynności są wykonywane, jak również osób postronnych i pozostałych funkcjonariuszy Policji.

Tabela nr 3.

Zestawienie liczby zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2013 r. i 2014 r., w poszczególnych kategoriach przestępstw mających związek z działalnością narkotykową.

	2013	2014
udział w zorganizowanej grupie (art. 258 kk)	0	1
ujawnienie tajemnicy (art. 266 § 2 kk)	0	2
niedopełnienie obowiązków lub przekroczenie uprawnień (art. 231 kk)	0	1
prowadzenie pojazdu pod wpływem nark.	2	0
zabór w celu przywłaszczenia narkotyków (art. 64 ustawy o p.n.)	1	0
uprawa maku lub konopi (art. 63 ustawy o p.n.)	0	4
posiadanie narkotyków (art. 62 ustawy o p.n.)	10	28
udziel. nark. w zam. za korzyść majątkową lub osob. (art. 59 ustawy o p.n.)	1	9
udzielanie narkotyków (art. 58 ustawy o p.n.)	11	17
wprowadzenie do obrotu (art. 56 ustawy o p.n.)	3	0
Ogółem	28	62

Źródło: Dane własne BSW

Powyższe dane świadczą o ponad dwukrotnym wzroście w 2014 roku liczby zarzutów przedstawionych policjantom w związku z udziałem w przestępczości narkotykowej, o czyny stypizowane w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie Kodeks karny. Nie uległa natomiast istotnej zmianie liczba funkcjonariuszy Policji, którym przedstawiono zarzuty – w 2014 r. **11** oraz **2**, którym prokurator uzupełnił zarzuty, w stosunku do 2013 r. - **13** oraz **1**, któremu uzupełniono zarzuty.

I.8. Przemoc domowa ze strony policjantów.

Czyny zabronione, polegające na stosowaniu przemocy domowej przez policjantów, są przestępstwami popełnianymi w obszarze zewnętrznych działań, nie pozostających w związku z pełnioną służbą w Policji, niemniej problematyka ta jest od 2012 roku monitorowana przez BSW. Biuro nie jest natomiast jedyną komórką organizacyjną Policji, przy udziale której Prokuratura prowadzi postępowania przygotowawcze w sprawach o popełnienie przez funkcjonariuszy takich przestępstw.

Tabela nr 4.

Zestawienie liczby zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2013 i 2014 r. w poszczególnych kategoriach przestępstw związanych z przemocą w rodzinie, w postępowaniach prowadzonych przy udziale BSW.

	2013	2014
naruszenie nietykalności (art. 217 § 1 kk)	0	2
znęcanie (art. 207 § 1 kk)	4	12
czynn. seksualna z os. małoletnią (art. 200 § 1 kk)	4	3
nadużycie zależności (art. 199 § 1 kk)	0	1
zgwałcenie (art. 197 § 1 kk)	0	1
zmuszenie do określonego zachowania (art. 191 § 1 kk)	1	1
uporczywe nękanie (art. 190a § 1 kk)	1	3
groźby karalne (art. 190 § 1 kk)	2	0
średnie uszkodzenie ciała (art. 157 § 2 kk)	1	0
Ogółem	13	23

Źródło: Dane własne BSW

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że liczba zarzutów związanych z przemocą domową przedstawionych policjantom w **2014 roku** wzrosła niemal dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego. Wzrosła także liczba funkcjonariuszy, objętych zarzutami: w **2014 roku** zostały przedstawione **13 funkcjonariuszom Policji**, wobec **2 kolejnych** prokuratorzy wydali postanowienia o uzupełnieniu zarzutów, podczas gdy w **2013 roku** zarzuty popełnienia takich przestępstw przedstawiono **9 policjantom**.

Występowanie przypadków stosowania przemocy domowej przez policjantów niewątpliwie wpływa negatywnie na wizerunek Policji, jako formacji powołanej do ścigania sprawców przestępstw. Dlatego kluczowe znaczenie ma obecnie podejmowanie wszelkiego rodzaju działań profilaktycznych przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Policji, których celem jest wprowadzanie, w ramach kontynuowania realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinach policyjnych „MOC-tak, PRZEMOC-nie!”, mechanizmów ochronnych służących przeciwdziałaniu przemocy domowej, jak i zwalczanie wszelkich ujawnionych przypadków przemocy domowej wśród policjantów. Zdaniem BSW, kluczową rolę w tym procesie powinni pełnić ich bezpośredni przełożeni, ponieważ mają największą siłę oddziaływania na podwładnych, możliwość rozpoznawania i reagowania na symptomy takich zachowań, ustalania ich przyczyn i podejmowania działań zaradczych.

I.9. Komentarz do charakterystyki zagrożenia dot. Policji, w oparciu o dane własne BSW.

Przedstawiony częściowy obraz przestępczości z udziałem funkcjonariuszy oraz pracowników, a także osób spoza Policji w latach 2010-2014 ilustruje z jednej strony poziom zagrożenia dot. środowiska policyjnego, z drugiej zaś skuteczność pracy biura w tym okresie – w aspekcie zwalczania przestępczości, ale też zapobiegania jej. Należy wziąć pod uwagę, że najwyższe liczby podejrzanych – tak policjantów jak i pracowników - odnotowano wcześniej - w roku 2007, natomiast w następnych latach ich

liczba była już zawsze mniejsza, i to zazwyczaj znacznie, od statystyki z tego okresu. Spadek liczby podejrzanych i względna stabilizacja poziomu pozostałych wskaźników procesowych w ostatnich latach, to w ocenie BSW zasługa m. in. szeroko rozumianej profilaktyki, ukierunkowanej przede wszystkim na podniesienie świadomości funkcjonariuszy i pracowników oraz wskazywanie właściwym przełożonym źródeł potencjalnych zagrożeń i sposobu ich ograniczania. Ale nie tylko, bo także inicjatyw biura w zakresie doskonalenia rozwiązań prawnych i technicznych, które mają wpływ na bezpieczeństwo wykonywania czynności przez policjantów oraz sprawną weryfikację zastrzeżeń, zgłaszanych przez obywateli. Szerzej piszemy o tym w dalszej części analizy. Nie mniej oczywiste jest, że **profilaktyka wewnątrz Policji to kierunek słuszny od momentu przyjęcia i wymagający rozwijania w przyszłości**. Ta kontynuowana w dotychczasowej postaci, jak i wzbogacona o bardziej zaawansowane formy, w tym interaktywne.

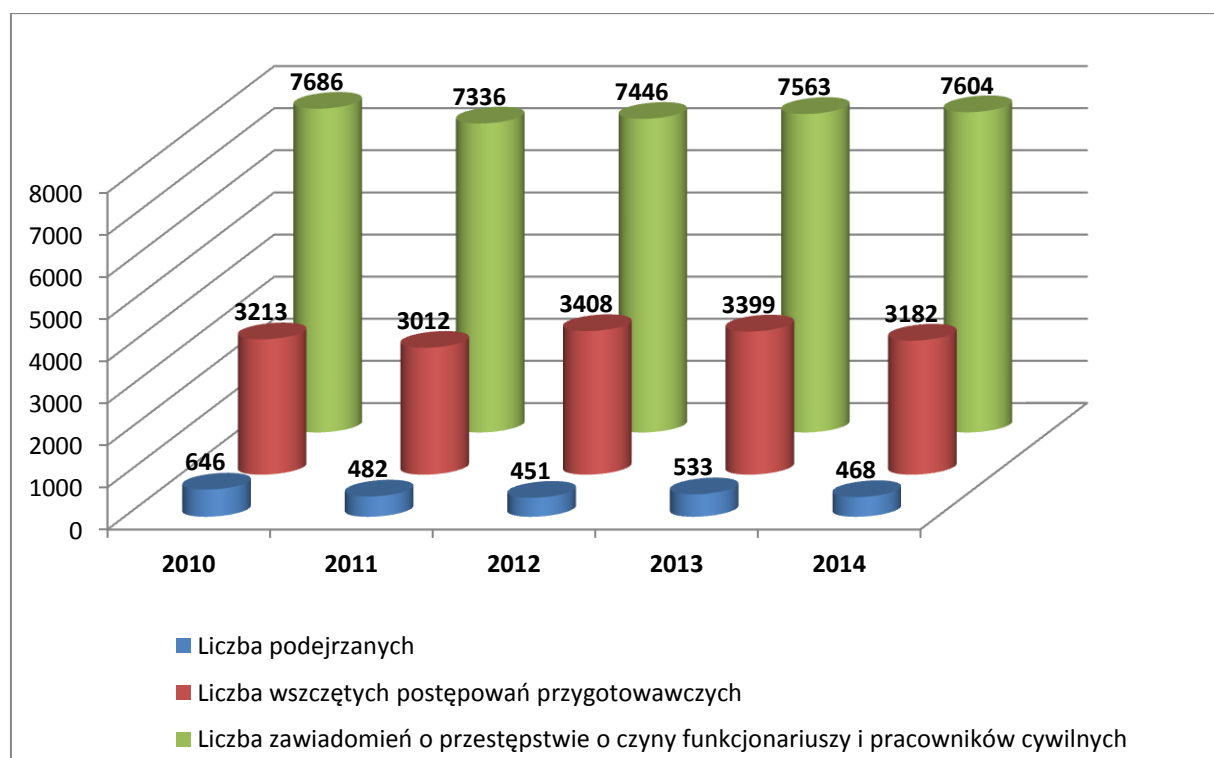
Podobne wnioski nasuwają się po analizie danych o efektach procesowych w latach 2010-2014 dot. osób spoza Policji (najczęściej korumpujących policjantów lub w inny sposób działających na szkodę naszej instytucji). Z danych tych wynika, że w ubiegłym roku w istotny sposób zmniejszyła się w tej kategorii osób zarówno liczba podejrzanych jak i oskarżonych. Z tego względu środowisko zewnętrzne Policji będzie szerzej uwzględniane w działalności edukacyjnej.

II. Obraz przestępczości w środowisku policyjnym w 2014 r. według danych Prokuratury Generalnej

Dzięki kontynuowanej od 2007 r. współpracy z Prokuraturą Generalną, która monitoruje zagrożenie przestępczością w Policji, BSW otrzymało z Departamentu Postępowania Przygotowawczego PG kolejne roczne sprawozdanie dotyczące przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Policji, oparte na danych ze spraw prowadzonych przez poszczególne Prokuratury Apelacyjne. Zakres danych daje pełniejszy obraz zagrożenia w środowisku policyjnym, ponieważ uwzględnia też postępowania prowadzone przez jednostki Prokuratury bez inicjatywy i udziału BSW – np. wszczęte na podstawie zawiadomień złożonych przez inne komórki i jednostki Policji lub obywateli. Dane te, inaczej niż gromadzone przez BSW, obejmują funkcjonariuszy i pracowników łącznie.

Wykres nr 15.

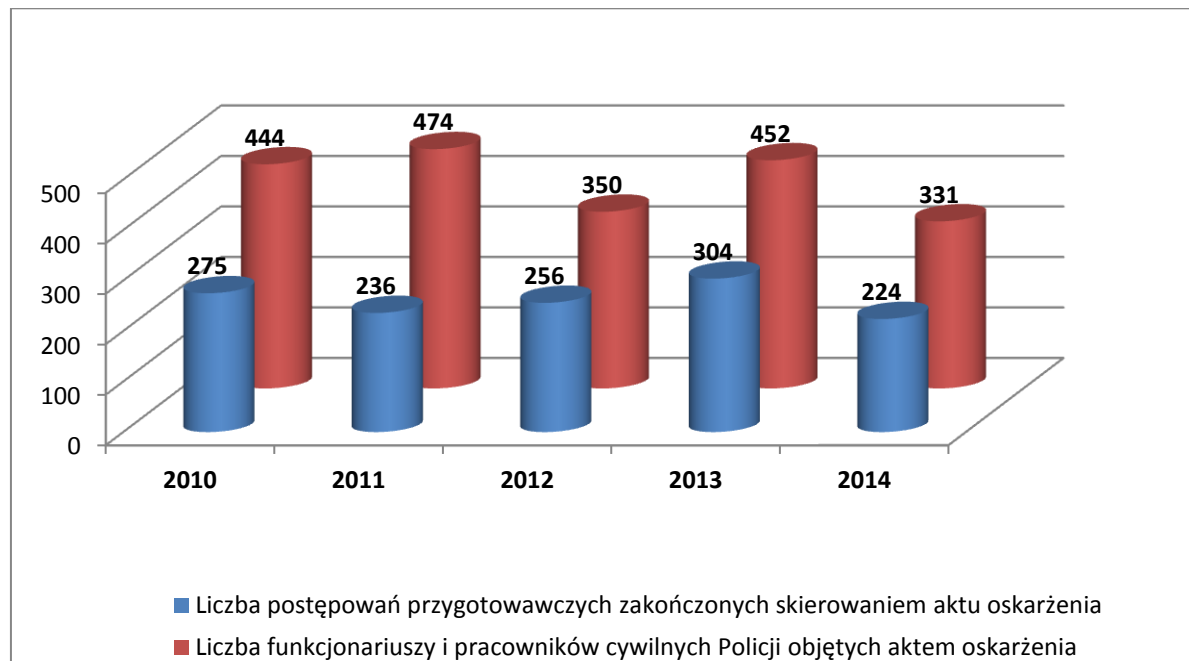
Wybrane dane dotyczące przestępczości funkcjonariuszy i pracowników Policji w latach 2010 – 2014

Źródło: Dane Prokuratury Generalnej

Wykres nr 16.

Wybrane dane dot. postępowań prowadzonych przeciwko funkcjonariuszom i pracownikom Policji, zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia, w latach 2010 - 2014

Źródło: Dane Prokuratury Generalnej

W 2014 r. prokuratorzy w 46 przypadkach skierowali w śledztwach prowadzonych przeciwko funkcjonariuszom i pracownikom Policji, na podstawie art. 336 § 1 kpk, wnioski o warunkowe umorzenie postępowania - podobnie jak w 2013 r. kiedy liczba tych przypadków wyniosła 49. W 2010 r. takich wniosków skierowano 44, w 2011 – 46, a w 2012 – 51, co wskazuje na częste korzystanie w ostatnich latach z tego rozwiązania. Sądy wydały w 2014 r. wyroki skazujące wobec 136 oskarżonych policjantów i pracowników, tj. w stosunku do 113 mniej niż w 2013 r., kiedy skazanych zostało 249 osób. W 2010 r. skazanych zostało 510 oskarżonych, w 2011 r. - 196, a w 2012 r. – 213.

Należy przy tym zaznaczyć, że dane Prokuratury Generalnej obejmują wszystkie kategorie przestępstw - także te, popełnione bez związku ze służbą czy pracą w Policji, np. określone w art. 178a kk.

Ocena przekazanych przez Prokuraturę Generalną danych z lat 2010 – 2014 dot. postępowań przygotowawczych w stosunku do funkcjonariuszy i pracowników cywilnych, także przy uwzględnieniu danych z minionego roku, potwierdza wcześniejszy wniosek o względnej stabilizacji wskaźników procesowych w tym okresie.

III. Priorytetowe kierunki pracy Biura Spraw Wewnętrznych KGP oraz podejmowane inicjatywy na rzecz Policji.

Pośród kierunków pracy realizowanych w 2014 r. i kontynuowanych aktualnie przez BSW na rzecz Policji, w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa i skuteczności wykonywania jej ustawowych zadań, priorytetowe znaczenie mają:

III.1. Działania w obszarze ruchu drogowego.

W 2014 r. działaniom rozpoznawczym i reaktywnym BSW w tym obszarze towarzyszyła intensywna profilaktyka, adresowana do policjantów pełniących służbę na drodze, ich przełożonych oraz samych uczestników ruchu drogowego. Biuro kontynuuje w ten sposób wdrażanie w Policji wypracowanych - na podstawie wniosków z corocznych analiz zagrożeń w obszarze ruchu drogowego - propozycji przeciwdziałania popełnianiu przestępstw, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw o charakterze korupcyjnym:

- wzmocnienie nadzoru służbowego wobec policjantów pełniących służbę na drogach,
- wprowadzenie rejestratorów przebiegu służby w pojazdach służbowych RD,
- edukacja policjantów (odpowiedni dobór treści i nowoczesne metody kształcenia),
- podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, skierowanych zarówno do policjantów jak również do obywateli,
- kontynuowanie spotkań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania korupcji we wszystkich komórkach ds. ruchu drogowego i prewencji.

Przede wszystkim jednak, w ubiegłym roku dokończono, opublikowano w formie broszury w 15 tys. egzemplarzy i na stronie internetowej biura, ***Poradnik dla policjantów pełniących służbę na drogach***. Równoległe do rozpowszechniania podręcznika, na łamach prasy policyjnej przedstawiciele biura propagowali znaczenie zawartych w jego treści wskazówek, wniosków, przestróg dla bezpieczeństwa relacji między policjantami a uczestnikami ruchu drogowego.

Na pierwszym miejscu biuro stawia nadal przypominanie konieczności doskonalenia przez przełożonych szeroko rozumianego nadzoru: od prowadzenia postępowań kwalifikacyjnych w stosunku do kandydatów do służby w Policji, poprzez decydowanie o skierowaniu policjantów do pełnienia służby na drogach, aż po dbałość o przestrzeganie dyscypliny służbowej związanej z realizacją zadań Policji w ruchu drogowym. Na uwagę zasługuje tu ocena programu pilotażowego wyposażenia radiowozów w monitoring, z której wynika, że wprowadzenie monitoringu wzmocniło nadzór i zwiększyło bezpieczeństwo prawne policjantów.

BSW kontynuuje działania zmierzające do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa funkcjonariuszy pełniących tego rodzaju służbę, włączając się w doskonalenie zawodowe policjantów poprzez działalność edukacyjną, a także inicjuje i uczestniczy w ściganiu sprawców pomówień, kierowanych z zemsty przeciwko policjantom rzetelnie wykonującym swoje obowiązki.

III.2. Działania Biura Spraw Wewnętrznych KGP w związku z realizacją zamówień publicznych na rzecz Policji, w tym przeprowadzanych w ramach Programu standaryzacji komend i komisariatów Policji na lata 2013 – 2015.

BSW nadal realizuje inicjatywę, mającą na celu przeciwdziałanie powstawaniu i eliminowanie nieprawidłowości przy realizacji zamówień publicznych na rzecz Policji. Działania biura polegają przede wszystkim na monitorowaniu przygotowania, realizacji i rozliczania umów Policji, związanych z jej zaopatrzeniem oraz prowadzonymi przez nią inwestycjami. W szczególnym zainteresowaniu biura znajdują się zamówienia publiczne, realizowane w ramach Programu standaryzacji komend i komisariatów Policji na lata 2013 – 2015, które są monitorowane przez komórki terenowe. W tym zakresie BSW określiło obszary zagrożeń, bezpośrednio związanych z zagadnieniem zamówień publicznych, do których należą nieprawidłowości o charakterze korupcyjnym, które mogą wystąpić głównie podczas realizacji zamówienia publicznego (stanowiące główny obszar zainteresowania ze strony BSW w sferze logistyki Policji) oraz nieprawidłowości o charakterze gospodarczym, a także przestępstwa kryminalne, np. na etapie realizacji prac budowlanych.

BSW, działając w celu przeciwdziałania powstawaniu i eliminowania nieprawidłowości przy realizacji Programu, wykonuje czynności o charakterze prewencyjnym – poprzez profilaktykę korupcyjną oraz weryfikację sygnałów dot. zagrożeń w obszarze procesu standaryzacji obiektów Policji, a także czynności wykrywcze – realizowane metodami operacyjno-rozpoznawczymi oraz procesowymi, ukierunkowane na ujawnianie przestępstw korupcyjnych, gospodarczych (np. zmywy cenowe) i kryminalnych (np. kradzieże), które mogą towarzyszyć realizacji Programu. Do stosowania przez biuro określone zostały mechanizmy, które mają służyć zabezpieczeniu antykorupcyjnemu Projektu standaryzacji komend i komisariatów Policji. Należą do nich:

- monitoring procedury standaryzacji,
- działania prewencyjne – przede wszystkim spotkania z osobami uczestniczącymi w procesie realizacji *Programu*, w ramach których omawiane są zagrożenia i konsekwencje służbowo-karne wynikające z nieprzestrzegania procedur i nierzetelności realizowania działań dot. *Programu*,
- monitorowanie przygotowań i realizacji inwestycji w ramach przedmiotowego *Programu*, pod kątem pozyskiwania i weryfikacji informacji mogących świadczyć o popełnieniu czynu wypełniającego znamiona przestępstwa,
- czynności dochodzeniowo-śledcze, podejmowane w uzasadnionych przypadkach,
- inicjowanie audytu i kontroli wydatkowania środków budżetowych i gospodarowania materiałowego.

Z inicjatywy Biura, celem wzmocnienia skuteczności działań wewnętrznych, związanych z bezpieczeństwem realizacji *Programu standaryzacji*, Komendant Główny Policji polecił komendantom wojewódzkim m. in. przekazywać terenowym wydziałom BSW informacje świadczące o podejrzanych zachowaniach, przestępstwach i innych nieprawidłowościach oraz udzielać wszechstronnego wsparcia funkcjonariuszom BSW weryfikującym sygnały o nieprawidłowościach.

III.3. Ochrona informacji.

Informacje, którymi dysponuje Policja w związku wykonywaniem ustawowych zadań, stanowią i zawsze będą stanowić cenny zasób dla przedstawicieli świata przestępczego. Analiza i ocena zagrożenia ujawnianiem informacji, wskazuje, że dotyczy ono zarówno zawartej konkretnych sprawach wiedzy na temat zgromadzonego materiału i zamiarach Policji, jak też danych zgromadzonych w policyjnych systemach informatycznych, a także innych danych np. telekomunikacyjnych. Policjanci posiadający dostęp do tych zasobów są potencjalnie zagrożeni presją osób zabiegających o ujawnienie określonych danych. Nie tylko przedstawicieli świata przestępczego, ale także biur detektywistycznych, kancelarii prawnych, firm ubezpieczeniowych, mediów. W dużej części do tych policjantów kierowane są propozycje ujawnienia informacji, w zamian za stosowną gratyfikację. Ze spraw udostępniana jest przede wszystkim wiedza o prowadzonych czynnościach policyjnych oraz osobach objętych działaniami operacyjnymi i czynnościami procesowymi, a z policyjnych systemów informatycznych – także o właścicielach skradzionych pojazdów, osobach poszukiwanych itp.

W analizowanym 2014 r. BSW uczestniczyło w pracach zespołu powołanego przez Komendanta Głównego Policji, który wypracował rozwiązania, ujęte w *Zarządzeniu nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu uzyskiwania i przetwarzania przez Policję danych telekomunikacyjnych*. Mają one wzmocnić nadzór nad przechowywaniem, wykorzystaniem i usuwaniem danych.

Biuro kontynuowało także realizację podjętej w 2013 r. inicjatywy, polegającej na monitorowaniu obszaru przetwarzania danych osobowych, uzyskiwanych za pośrednictwem Krajowego Systemu Informacyjnego Policji - pod względem zagrożenia dokonywaniem przez funkcjonariuszy i pracowników Policji sprawdzeń nie uzasadnionych potrzebami służby i przekazywaniem uzyskanych danych osobom nieuprawnionym. Systematyczną weryfikacją objęta jest wytypowana grupa sprawdzeń. Dotychczasowa praktyka weryfikacji potwierdza trafność tej inicjatywy - w szeregu przypadków ujawniono brak uzasadnienia dokonania sprawdzeń potrzebami służby, zaś przełożeni przeprowadzają postępowania wyjaśniające i dyscyplinarne, a wobec winnych nadużyć wyciągane są konsekwencje.

III.4. Profilaktyka przestępczości w Policji.

Od 2006 r. BSW systematycznie rozwija przedsięwzięcia profilaktyczne na rzecz środowiska policyjnego, adresowane do wszystkich funkcjonariuszy i pracowników Policji. Celem tych działań pozostaje nadal:

- podnoszenie świadomości policjantów i pracowników w zakresie obszarów zagrożeń przestępczością w środowisku policyjnym, z naciskiem na wskazywanie jak radzić sobie w sytuacjach korupcjogennych,
- kształtowanie przez przełożonych właściwych postaw i podnoszenia świadomości zagrożeń wśród podległych policjantów – poprzez oddziaływanie i reagowanie na przejawy nieprawidłowości,
- inspirowanie do podjęcia przedsięwzięć prewencyjnych przez inne jednostki/komórki (np. System Wczesnej Interwencji).

Przeciwdziałanie przestępczości wśród policjantów i pracowników Policji odbywa się wielopłaszczyznowo, ale podstawową formą jest i pozostanie systematyczna obecność przedstawicieli biura w jednostkach i szkołach. W latach **2006-2014** to już **7312 spotkań z kadrą kierowniczą oraz szkoleń** dla policjantów i pracowników. W analizowanym **2014 roku** przedstawiciele biura uczestniczyli w odprawach i spotkaniach udziałem kadry kierowniczej garnizonów oraz przeprowadzili szkolenia profilaktyczne dla funkcjonariuszy (w tym nowo wstępujących do Policji) i pracowników cywilnych w jednostkach **1362** razy, a w szkołach **60** razy. W trakcie tych bezpośrednich kontaktów przedstawiciele biura przekazali wiedzę o aktualnych zagrożeniach jak też zapobieganiu im łącznie **28521** funkcjonariuszom i pracownikom Policji.

Z roku na rok coraz częstsze kontakty i działalność edukacyjna przekłada się na budowanie zaufania oraz wzmacnianie pozytywnego wizerunku BSW jako struktury, postrzeganej już nie jako nastawionej wyłącznie na wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców, ale dbającej o świadomość całej kadry policyjnej i bezpieczeństwo służby.

Obecność przedstawicieli BSW w jednostkach i szkołach pozwoliła na szersze poznanie potrzeb środowiska policyjnego. Świadomość tych potrzeb skutkowała wydaniem w 2014 r. **Poradnika dla policjantów pełniących służbę na drogach**, który został rozpowszechniony wśród policjantów służby prewencyjnej. Biuro zamierza nadal w ten sposób „wychodzić” do środowiska, m.in. planuje poszerzenie oferty szkoleniowej o formę interaktywną. Szersza informacja na ten temat zamieszczona jest w części, poświęconej inicjatywom na rzecz wzmocnienia ochrony prawnej funkcjonariuszy i pracowników Policji.

BSW na bieżąco korzysta z pozostałych wypracowanych środków oddziaływania profilaktycznego, przede wszystkim w postaci wystąpień do kierowników komórek i jednostek organizacyjnych Policji, w sytuacjach, gdy dostrzeżone zostaje występowanie patologii albo czynników kryminogennych, a podjęcie właściwych działań zapobiegawczych pozostaje w gestii przełożonych. W latach 2006 – 2014 biuro skierowało takie wystąpienia w **617** przypadkach, w tym w 2014 r. - **81** razy, często wskazując jednocześnie propozycje działań zaradczych. W zakresie szeroko rozumianej profilaktyki w Policji biuro kontynuuje też udział w pracach legislacyjnych, mających na celu doskonalenie rozwiązań antykorupcyjnych, poprzez doskonalenie obowiązujących przepisów i eliminowanie nieprzejrzystych zapisów prawnych, mogących sprzyjać sytuacjom korupcyjnym. W 2014 r. eksperci BSW wypracowali dla Policji m. in. rozwiązania dot. legalności pozyskiwania i przetwarzania danych telekomunikacyjnych oraz zasad weryfikacji oświadczeń majątkowych funkcjonariuszy i pracowników.

III.5. Współpraca Biura Spraw Wewnętrznych KGP z Prokuraturą w zakresie doskonalenia metodyki ścigania karnego przestępczości w Policji.

Współpraca BSW z Prokuraturą w zakresie organizacji przedsięwzięć, posiadających charakter narad szkoleniowych, zaowocowała w 2013 r. zorganizowaniem wspólnie z Departamentem Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej trzech narad ogólnopolskich (centralna i dwie regionalne) z udziałem prokuratorów koordynujących nadzór nad postępowaniami przygotowawczymi, prowadzonymi wobec funkcjonariuszy i pracowników Policji. W naradach tych wzięli udział: prokurator koordynator z ramienia Prokuratury Generalnej, prokuratorzy koordynatorzy z prokuratur apelacyjnych

i okręgowych, a także prokuratorzy prokuratur okręgowych i rejonowych, prowadzący przedmiotowe postępowania przygotowawcze. W naradach, wzięło udział łącznie **79** prokuratorów, policjanci biura, a także przedstawiciele MSW i Sądu Najwyższego. Omówiono wybrane zagadnienia ścigania przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Policji, w tym dot. prawno-karnej oceny zachowań funkcjonariuszy oraz pracy operacyjnej Policji, wskazano też możliwości wykorzystania policyjnych baz danych i udostępniania informacji o prowadzonych czynnościach operacyjno-rozpoznawczych. Współpraca w 2014 r. stanowiła kontynuację wcześniejszych założeń dot. poszerzenia grona uczestników narad o prokuratorów z różnych, pod względem hierarchicznym, jednostek organizacyjnych Prokuratury, a także różnych ich komórek organizacyjnych. Ogółem, w latach 2010-2014, w naradach szkoleniowych wzięło udział **988** prokuratorów z jednostek wszystkich szczebli prokuratury z terenu całego kraju.

III.6. Wzmocnienie ochrony prawnej funkcjonariuszy i pracowników Policji

III.6.1. Zmiany w przepisach ustawy o Policji.

Jedną z ze zrealizowanych już inicjatyw BSW, mających na celu wzmocnienie ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji wykonujących czynności służbowe, stało się upowszechnienie monitoringu w pomieszczeniach jednostek Policji. Praktyka wykazała, że zapis monitoringu stanowi niejednokrotnie rozstrzygający dowód przy weryfikacji pomówień kierowanych wobec policjantów, pozwalający jednocześnie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sprawcy pomówienia. Z podobnych względów ważne jest dalsze wyposażanie radiowozów w kamery rejestrujące przestrzeń wokół pojazdu oraz kontynuacja prac nad nowelizacją ustawy o Policji w celu umożliwienia stosowania rozwiązań prawnych i technicznych, pozwalających na rejestrowanie przebiegu policyjnych czynności administracyjno - porządkowych w miejscach innych niż publiczne oraz w pokojach przesłuchań.

Z inicjatywy biura, zostały też przekazane MSW do dalszego procedowania propozycje zmian w przepisach ustawy o Policji, w celu zapewnienia policjantowi zwrotu kosztów pomocy prawnej w przypadku uniewinnienia lub umorzenia przez sąd sprawy o przestępstwo w związku ze służbą, a ponadto umożliwienia przełożonemu fakultatywnego (w miejsce obligatoryjnego) zawieszenia policjanta w czynnościach służbowych, w przypadku wniesienia przeciwko niemu subsydiarnego aktu oskarżenia.

III.6.2. Opracowanie założeń do poradnika dla rozpoczynających służbę w Policji i antykorupcyjnej platformy e-learningowej.

Na podstawie doświadczeń z opracowaniem ***Poradnika dla policjantów pełniących służbę na drogach***, BSW pod koniec 2014 r. wypracowało założenia do ***Poradnika dla rozpoczynających służbę w Policji***. Obok kwestii dot. zagrożeń korupcyjnych przy wykonywaniu czynności właściwych dla służby prewencyjnej, poruszona w nim zostanie problematyka ochrony informacji i majątku Policji, reagowania na niezgodne z prawem postępowanie innych funkcjonariuszy oraz wystrzegania się poza służbą zachowań niegodnych policjanta. Przybliżenie funkcjonariuszom, którzy rozpoczynają służbę w Policji podstawowych zagrożeń, ich konsekwencji i sposobów radzenia sobie w problematycznych sytuacjach

ma na celu umożliwienie im „bezpiecznego startu” w naszej formacji i stanowić będzie uzupełnienie wiedzy przekazywanej im przez przedstawicieli biura w jednostkach i podczas szkolenia podstawowego - przede wszystkim o porady praktyczne. Planowane na bieżący rok opracowanie tego poradnika, będzie kolejnym krokiem do zwiększenia ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji, jaki podejmuje BSW.

Dla całego środowiska policyjnego biuro zaplanowało także w 2014 r. poszerzenie oferty szkoleniowej o formę interaktywną, poprzez stworzenie platformy e-learningowej o profilu antykorupcyjnym. Ma ona uwzględniać rozpoznane zagrożenia we wszystkich obszarach działalności Policji – prewencji, czynnościach służby kryminalnej i w logistyce.

IV. Udział BSW w realizacji przez Policję Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji.

Ze względu na fakt, że ściganie powinno być ostateczną możliwością „oczyszczania” Policji oraz mając na uwadze wpływ popełnienia przestępstwa przez funkcjonariusza: na jakość realizowanych ustawowych zadań i sprzeniewierzeniu się służbie społeczeństwu, na wizerunek naszej instytucji, ponoszone konsekwencje związane z popełnieniem przestępstwa przez policjanta i koszty z tym związane, które ponosi formacja i całe społeczeństwo, BSW inicjuje i koordynuje wdrażanie w Policji mechanizmów mających na celu ochronę przed patologiami w służbie oraz przestępczością korupcyjną.

Wszystkie działania BSW – zarówno wskazane jako „priorytety”, jak też wspomniane przy charakteryzowaniu zagrożeń, wpisują się w realizację zadań wynikających dla całej Policji z Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 – 2019. Na jego podstawie powstał harmonogram realizacji tych zadań - opracowany przez Komendę Główną Policji jako urząd centralny, na poziomie którego odbywa się zarówno koordynacja jak też realizacja konkretnych działań. BSW odpowiada za prowadzenie oraz koordynację działań antykorupcyjnych wewnątrz Policji; za działania „na zewnątrz” odpowiada Biuro Służby Kryminalnej KGP. BSW będzie kontynuować działania, ukierunkowane na realizację dwóch celów szczegółowych RPPK:

1/ „wzmocnienie działań prewencyjnych i edukacyjnych”, poprzez realizację zadań:

- legislacyjnych (analiza efektywności obowiązujących przepisów, inicjowanie zmian),
- zarządczych (wzmocnienie roli kontroli, współpraca międzynarodowa - wymiana dobrych praktyk),
- edukacyjnych (m.in. wdrożenie edukacji antykorupcyjnej do programów kształcenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy publicznych, organizowanie współpracy z innymi instytucjami),

2/ „wzmocnienie zwalczania korupcji”

- monitorowanie zagrożeń korupcyjnych i zwiększenia skuteczności ścigania tych przestępstw przez doskonalenie przepisów prawa: dla lepszej współpracy organów ścigania i penalizacji nowych zjawisk,
- opracowanie systemowych rozwiązań w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń w zwalczaniu korupcji pomiędzy organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz wzmocnienie współpracy międzynarodowej.

Opracowano w Wydziale Analiz i Nadzoru

Biura Spraw Wewnętrznych KGP